

Spesifikke merknader til Europautredningen

Punktene nedenfor henviser til aktuelle kapitler i utredningen.

8.3.6 Strategidokumenter og handlingsplaner

I følge utredningen har UD og forvaltningen utarbeidet egne *Arbeidsprogram for EU/EØS-saker*. Det utarbeides arbeidsprogram innen EØS, justis- og innenrikssaker og utenriks- og sikkerhetspolitikk. Disse skal være et verktøy i arbeidet med å fremme norske interesser overfor EUs organer og medlemsland.

Så vidt oss bekjent blir ikke kommuner og fylkeskommuner konsultert eksplisitt om disse arbeidsprogrammene, noe som kunne ha bidratt til å styrke det lokal- og regionalpolitiske perspektivet i norsk Europapolitikk.

9.3 Norges tilgang til EUs institusjoner og prosesser

Utredningen påpeker at når EFTA/EØS-statene deltar i EUs programsamarbeid kan de også delta i programkomiteene men har ikke stemmerett.

Man bør i denne forbindelse føye til at Norge deltar med tilnærmet fulle rettigheter i programkomiteene for Interreg (type overvåknings- og styringskomiteer), også med stemmerett (men som regel uten adgang til å lede møtene). Utredningen sikter trolig til de programmene Norge deltar i gjennom selve EØS-avtalen, som jo ikke omfatter Interreg.

Utredningen kunne videre ha nevnt at også tjenestemenn i regional og lokal forvaltning har kontakt med EU-Kommisjonen, f.eks i tilknytning til administrasjon av EU-programmer, deltakelse i prosjekter og gjennom verv & aktiviteter i regionalpolitiske interesseorganisasjoner som CPMR, Nordsjøkommisjonen og BSSSC.

I følge utredningen *finnes en rekke EU-byråer som Norge enten ikke har fått adgang til eller ikke har ønsket å delta i*. Det hadde i denne forbindelse også vært interessant å vite hvilke byråer som Norge hhv ikke har ønsket å delta i og hvilke vi ikke får delta i, herunder hvilke det vurderes som mest problematisk at vi ikke får delta i.

18.4.1 Interreg-samarbeidet

I følge utredningen har *Interreg blitt en integrert del av fylkeskommunenes regionalpolitiske arbeid, med strategisk forankring i fylkesplaner og regionale utviklingsprogrammer*. Det heter videre at deltakelsen i Interreg *har gitt viktige internasjonale erfaringer, nye impulser og bidratt til nettverksbygging og til å styrke fylkeskommunene som internasjonale aktører*. Disse observasjonene stemmer godt med vår egen oppfatning om at deltakelsen i Interreg-programmene bidrar til å styrke utførelsen av regionalutviklingsoppgaver innenfor næringsutvikling, innovasjon, reiseliv, miljø, energi, planlegging, utdanning og transport som fylkeskommunen likevel skal gjøre, gjennom å legge til rette for kompetanseutvikling og læring, nettverksbygging med partnere i andre europeiske land, og muligheter for markedsføring av egen region som attraktiv destinasjon for turisme, bedriftsetablering, kompetansepool, arbeidsinnvandring og transportknutepunkt.

18.4.2 Brussel-kontorene

Dette avsnittet i utredningen nevner også Sørlandets Europakontor eksplisitt, bl.a. fordi det som det eneste norske regionkontoret har hovedkvarteret hjemme, og ikke i Brussel. Det nevnes også at Europakontoret har laget et eget posisjonsnotat på maritim politikk (som for øvrig ble vedtatt av fylkesutvalgene i februar 2010), som for øvrig daværende fylkesordfører Westermoen var med på å fronte i Brussel høsten 2010.

Utredningen hevder at *det er vanskelig å vurdere i hvilken grad norske regionkontorer driver virkningsfull lobbyvirksomhet med innflytelse på utformingen og iverksettingen av EUs politikk*. Det er nok riktig at regionkontorene i Brussel i liten grad påvirker EUs politikk direkte, men man bør samtidig legge til at kontorene bidrar til å styrke eiernes (les: kommuners og fylkeskommuners) forutsetninger for å følge med på og å øve innflytelse på EUs politikk. Dette er også i tråd med vår oppfatning om at Sørlandets Europakontor primært bør betraktes som en kanal for landsdelens europapolitiske engasjement, og ikke agere som en aktør med "selvstendige" interesser og meninger

20.2 Samferdsel (transport, telekommunikasjon og posttjenester)

Utredningen kunne vært klarere på at EUs Hvitbok for transportpolitikken fra mars 2011 kan gi opphav til nytt regelverk som også Norge vil være forpliktet av gjennom EØS-avtalen. Dette kan f.eks dreie seg om begrensninger på utslipp fra transportsektoren, Eurovignett-direktiv (bompenger, vegprising) og ulike former for passasjerrettigheter i forbindelse med kanselleringer og forsinkelser. Dette er viktig for fylkeskommunens rolle som samferdselsmyndighet.

I følge utredningen gjør *manglende norsk deltakelse i de EU-fora hvor de strategiske beslutninger for samferdselssektoren fattes, kombinert med liten involvering i EU-relaterte samferdselsspørsmål fra norsk politisk hold det ytterligere vanskelig med en helhetlig tilnærming og koordinering av norsk innsats overfor EU*. Det heter videre at *Norske myndigheters tilnærming til EU-relaterte samferdselssaker derfor i stor grad preges av problematiske sider ved enkeltdirektiver, mens målsetninger bak direktivene og overordnede prioriteringer i EUs samferdselspolitikk i mindre grad blir behandlet*. Dette inntrykket stemmer godt overens med egne erfaringer når det gjelder utfordringene med å engasjere Samferdselsdepartementet og Fiskeridepartementet i arbeidet med å sikre Norge en god tilknytning til det Transeuropeiske Transportnettverket (TEN-T), herunder til EUs sjømotorvegnettverk. Utredningens vurdering på dette punkt bør derfor spore Samferdselsdepartementet og Fiskeridepartementet til å innta en mer overordnet strategisk tilnærming til utformingen av EUs transportpolitikk. Det bør for øvrig legges til at norske fylkeskommuner, herunder Vest-Agder, havner og interesseorganisasjoner engasjerer seg for å påvirke utformingen av EUs overordnede transportpolitikk gjennom deltakelse i CPMR, Nordsjøkommisjonen og i diverse Interreg-prosjekter (Nordlig Maritime Korridor, StratMoS, TransBaltic